

Робота над піснею в курсі вивчення англійської мови як один із засобів професійної підготовки студентів гуманітарних спеціальностей

У статті розглядається зміст роботи над піснею на заняттях з англійської мови зі студентами гуманітарних спеціальностей ВНЗ.

Ключові слова: професійна компетентність, студенти гуманітарних спеціальностей, етапи роботи над піснею.

Петько Л. В. *Работа над песней в курсе изучения английского языка как одно из средств профессиональной подготовки студентов гуманитарных специальностей.*

В статье рассматривается содержание работы над песней на занятиях по английскому языку со студентами гуманитарных специальностей ВУЗ.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, студент гуманитарных специальностей, этапы работы над песней.

Petko L. *Using English Songs in Students' Professional Training*

In the article the content of work with songs at the English language lessons with students of the humanities of higher educational establishments is explored.

Key words: professional competence, students majoring in the humanities, song, stages of work.

Серед недоліків сучасних форм організації навчально-виховної роботи зі студентами вищих навчальних закладів (ВНЗ) можна виокремити недостатній рівень упровадження інновацій, переважання традиційних форм організації навчального процесу, слабка мотивація студентів при вивченні окремих дисциплін, відсутність орієнтації студентів на самостійне здобування знань, важка рутинна робота викладачів, тому що існуюча система організації навчальної діяльності накладає значне навантаження на викладача [1].

Мета цієї статті – дослідити один із шляхів підвищення ефективності професійної підготовки студентів мистецьких спеціальностей педагогічних ВНЗ у процесі вивчення іноземної мови (ІМ).

Як свідчить практика викладання, у процесі вивчення англійської мови у студентів виникають певні мовні труднощі: граматичні (неправильне вживання артиклів, герундія, модальних дієслів), лексичні (малий запас лексичних одиниць), фонетичні (неправильна вимова слів, що є наслідком порушень в артикуляції звуків).

Причиною цього є те, що у більшості навчально-методичних комплексів для загальноосвітніх навчальних закладів не закладена раціональна система навчання англійської мови [2]. Студенти приходять до вузу з невирішеними проблемами в англійській мові. До того ж вони соромляться один одного, коли роблять і виправляють свої помилки під час практичного заняття. Особливо це стосується студентів-першокурсників, які мають різні рівні володіння англійською мовою (переважно це достатній рівень), що потребує від викладача відбору методів і прийомів навчання та індивідуального підходу до студентів.

Оскільки час, відведений навчальним планом на дисципліну «Іноземна мова», обмежений, одне із завдань викладача – використання таких методів і прийомів роботи, які б давали бажані результати за короткий час. Тобто постає питання інтенсифікації навчання за рахунок пошуку і впровадження цікавих технологій організації навчальної діяльності студентів.

Протягом багаторічної викладацької роботи ми дійшли висновку про доцільність активного впровадження у навчальний процес розучування популярних пісень англійською мовою [3; 4; 5; 6], що сприяє розширенню словникового запасу студентів, сприйняттю й оволодінню мелодикою англійської мови, засвоєнню лексико-граматичного матеріалу, розвитку навичок перекладу. Крім того, така робота викликає інтерес, позитивні емоції, радість, виступає чинником релаксації (адже протягом заняття важко утримувати увагу студентів, стимулювати їх до активної праці). До того ж розучування пісень на заняттях англійської мови сприяє розвитку здібностей студентів і робить навчання доступним і бажаним.

Особливо актуальна така форма роботи для факультетів мистецьких спеціальностей як денної, так і заочної форм навчання. Це допомагає майбутнім фахівцям удосконалити свою професійну компетенцію і забезпечує міжпредметні зв'язки: учитель музики тісно співпрацює з учителем іноземної мови.

У системі підготовки студентів мистецьких спеціальностей педагогічних ВНЗ передбачається вивчення англійської мови за професійним спрямуванням. Зазвичай у студентів зі спеціальності «Музика», «Музика та англійська мова» у процесі навчання значна увага приділяється вивченню пісенного репертуару. Наш

досвід свідчить про те, що ті пісні, які студенти вивчили у навчальному закладі і які викликали в них позитивні емоції, успішно використовуються у подальшій роботі.

У зв'язку з тим, що не кожен студент може одночасно співати й акомпанувати, ми пропонуємо використовувати фонограми для акомпанементу. Йдеться про майбутніх музикантів-професіоналів, для яких спів на заняттях – звичайна справа, якщо порівнювати їх зі студентами інших спеціальностей.

При вивченні англійської мови як навчальної дисципліни хоровий спів є одним із чинників, який полегшує оволодіння мовою завдяки використанню такого важливого ресурсу як естетичний.

Навчальна програма з дисципліни «Музика» в загальноосвітніх навчальних закладах вимагає вивчення певного мінімуму пісень шкільного репертуару, але це не означає, що студенти у своїй роботі повинні обмежуватись лише цим репертуаром. Його можна розширити за рахунок пісень англійською мовою.

Опишемо послідовність роботи з піснею на занятті з англійської мови.

Перш за все студент повинен познайомитися з текстом пісні, що допоможе зрозуміти художній образ твору; звернути увагу на всі темпові, динамічні та агогічні вказівки авторів пісні; бажано, щоб студент міг сам виявити зв'язок засобів музичної виразності з художнім образом пісні, настроїти в тональності пісні і відчуті ладове тяжіння. Якщо в пісні зустрічається складний ритмічний рисунок, необхідно зупинитися на складніших фразах і відпрацювати їх.

Під час роботи над піснею «*One way ticket*» важливо, щоб студенти засвоїли ритмічну пульсацію, що є основою всього образно-емоційного розвитку пісні. Метроритмічний рисунок кожної пісні відіграє важливу смислову роль у розвитку й становленні художнього образу. Для того щоб студенти могли емоційно сприйняти різні типи цього рисунка, з'ясувати їх особливості, ми пропонуємо проаналізувати пісні з різним ритмом – «*One way ticket*» і «*Hands up!*». Наприклад, музичний супровід пісні «*One way ticket*» побудований на одній інтонації, що весь час повторюється, імітуючи потяг. Від початку до кінця вона майже не змінюється, підкреслюючи пружність і чіткість ритмічної пульсації. Труднощі ритмічного плану виникають у студентів при виконанні слів пісні «*A fool such as I a fool such as I*» із-за затактів на початку кожної фрази. Ритмічно цей момент можна відобразити так:

З метою правильного ритмічного виконання, від якого залежить правильна вимова наведеної фрази англійською, на дошці пишеться ритмічний рисунок, який студенти простукують за допомогою олівця. Після чого проблема правильного ритмічного виконання вказаного фрагмента знімається.

Також потрібно ретельно опрацювати фразу «*Now lonely tear drops are that I could see, oh -o-o...*»: звернути увагу студентів на її правильне ритмічне і фонетичне виконання.

У нашій практиці ми намагаємося використовувати роботу над розучуванням пісні [6] англійською мовою як додаток до основного навчального курсу, застосовуючи Internet-ресурси.

Зрозуміло, що пісня для розучування обирається в залежності від поставленої мети. Вона повинна бути мелодійною, доступною, такою, що легко запам'ятовується. Аудіювання пісні використовується нами як допоміжний засіб ознайомлення студентів з новим мовним матеріалом в його звуковому вираженні: показати його значення, форму і випадки вживання.

На першому практичному занятті зі студентами ми ставимо за мету побороти у них бар'єр напруги, недовіри, сором'язливості, створити доброзичливу атмосферу, щоб студенти наприкінці практичного заняття виходили з аудиторії з посмішками, наспівуючи мелодію пісні. Якщо мета буде досягнута, то студенти стануть «ваші» і протягом вивчення дисципліни «Англійська мова» у них переважатимуть позитивні емоції.

У методиці розучування пісні ми виділяємо такі етапи:

- презентація пісні: викладач пояснює, з якою метою буде розучуватися запропонована пісня, розповідає про історію написання пісні (хто і коли її виконував);
- читання тексту пісні: студенти читають текст пісні мовчки з метою ознайомлення й отримання першого враження;
- фонетичне опрацювання тексту: викладач звертає увагу на правильну вимову слів, фонетично відпрацьовуються окремі звуки;
- читання і переклад тексту пісні студентами: звертається увага на фразеологічні звороти, граматичні структури;
- розучування пісні: відпрацювання чіткої артикуляції, ритму, мелодії. Ми рекомендуємо починати роботу над піснею спочатку з вивчення ритму пісні, тому що під час співу не буде досягнуто чіткої артикуляції; можна запропонувати прослухати пісню, пошепки підспівуючи. Після першого прослуховування пісні викладач звертає увагу студентів на ті моменти, які потребують уваги, опрацьовує їх ще раз;
- виконання пісні;
- виконання лексичних і граматичних вправ на засвоєння мовного матеріалу пісні;
- домашнє завдання: студентам пропонується зробити художній переклад пісні з метою проведення курсу на кращий переклад на наступному занятті.

Пропонуємо викладачам для використання у практичній роботі кілька пісень. Пісня «*One Way Ticket*» у виконанні групи «*Вопну М*» дуже позитивно сприймається студентами.

ONE WAY TICKET

Refrain

One way ticket, one way ticket
 One way ticket, one way ticket
 One way ticket, one way ticket to the blues
 Choo, choo train chuggin' down the track
 Gotta travel on, never comin' back
 Oh, oh got a one way ticket to the blues

Bye, bye love my baby's leavin' me
 Now lonely teardrops are all that I can see
 Oh, oh got a one way ticket to the blues

Gonna take a trip to lonesome town
 Gonna stay at heartbreak hotel
 A fool such as I a fool such as I
 That never learns
 I cry a tear so well

Gonna take a trip to lonesome town
 Gonna stay at heartbreak hotel
 A fool such as I that never learns
 I cry a tear so well.

Refrain...

Для засвоєння мовного матеріалу пісні можна рекомендувати такі вправи.

I. Practise the pronunciation of the following: choo, choo, train; one way ticket; never comin' back; gotta travel, baby is leavin' me; trip to lonesome town; stay at heartbreak hotel; fool such as I; cry my tears so well.

II. Give the Ukrainian equivalents: choo, choo, train; gotta go on; gotta truck on; gonna take a trip to lonesome town; one way ticket; gotta travel on it; now lonely tear drops are all that I can see; a fool such as I that never learns; never comin' back.

III. Find the English equivalents in the song: ніколи не повертатися, білет в один кінець, у готелі розбитих сердець, розлучаюся зі своїм хлопцем, прощавай кохання, крізь сльози нічого не могла бачити, збираюся до покинутого міста, такої дурної як я ще світ не бачив, потяг їде.

IV. Complete the sentences using the vocabulary of the songs.

1. I've sold my flat. A...there never was. 2. Max cries...after his girl's leaving him. 3. My friend bought... 4. ...is my favorite dance. 5. ... train. I like travelling by train. 6. Sometimes her husband dreams of taking a trip... to stay... 7. ...is leaving me. 8. When Helen had fallen down she saw ...town. 9. It's a fast tram, gotta...

У пісні «Hands up» аналогічний ритмічний рисунок проходить у вступі та приспіві. Третій куплет пісні «Let me be your Romeo, your wonder boy» – взагалі речитатив. Незважаючи на те, що ритм «Hands up!» близький до ритму «One way ticket», він складніший для виконання.

Під час виконання пісні «Hands up!» потрібно правильно і вчасно брати дихання, що буде сприяти правильній артикуляції звуків, а також слідкувати, щоб студенти дихали не «плечима», а діафрагмою (легенями). Знак (^), де слід взяти дихання, проставлено у тексті пісні.

HANDS UP!

Refrain

^Hands up, ^baby, hands up
 ^Give me your heart, ^give me, give me,
 ^Your heart give me, give me
 ^Hands up, ^baby, hands up
 ^Give me your heart, ^give me, give me,
 ^Your heart give me, give me
 ^All your love, ^all your love and say...

^Angel face, ^I love your smile
 ^Love your ways, ^I like your style
 What can I do to get closer to you?
 ^^Don't think twice ^or count to ten
 Don't take advice, ^don't ask me when
 ^Just come my way, simply kiss me

Refrain

^With your head ^up in the sky
 ^Every day ^you're walking by
 ^Why don't you never start looking at me?
 ^Stop that game, ^don't waste your time
 For all your dreams ^are matchin' mine
 ^No use to play hide and seek for a week
 ^Let me be your Romeo, your wonder boy
 And your super champ
 ^Let me take you to the Milky Way
 ^On a holiday, ^on a holiday
 ^Follow me, ^why don't you follow me?
 ^Just come my way simply kiss me and say.

Refrain:

Пропонуємо студентам виконати такі вправи.

I. Practise the pronunciation of the following words and word-combinations: hands up, give me your heart, angel face, your Romeo, way on a holiday, all your love, style, just come my way, you're walking by, follow me, your super champ, head up in the sky, dreams are matchin', hide and seek.

II. Give the Ukrainian equivalents: hands up, give me your heart, all your love, simply kiss me and say, don't think twice, to the Milky Way, never start looking at me, stop that game, no use to play hide and seek for a week, why don't you follow me?

III. Find the English equivalents in the song: руки вгору, мені подобаються твої манери, мені подобається твій стиль, мої мрії збігаються із твоїми, не думай двічі, віддай твоє серце, припини грати у схованки, з високо піднятою головою, Чумацький шлях, дозволь бути твоїм суперчемпіоном, йди за мною.

IV. Give the Past Tense and Past Participle forms of the following verbs, arrange them in two groups – regular and irregular: to give, to love, to like, to do, to count, to think, to take, to ask, to come, to walk, to start, to stop, to play, to kiss, to say.

V. Translate into English using the vocabulary of the songs:

1. З кожного іспиту треба виходити з високо піднятою головою. 2. Припини цю гру на гітарі. Не витрачай час даремно. Ми ніколи не будемо разом. 3. Твої мрії збігаються з моїми, коли я купую Mercedes-Benz і нову квартиру. 4. Тягнути чи не тягнути цей білет? Не думай двічі, не рахуй до десяти, іншої можливості може і не бути. 5. Дозвольте пригостити вас цукерками «Чумацький шлях». Для вашої фігури гірше вже не буде. 6. Макс, ти такий неповторний: обличчя ангела, посмішка ...крокодила. 7. Мені подобаються твої манери, твій стиль, але звідки таке прізвисько...Противсіх? 8. Яка чудова шуба! Що мені зробити, щоб бути ближче до тебе? «Руки вгору!» німецькою буде «Hände hoch!». 9. Скоріше віддай мені твоє серце...твою машину...твою квартиру...твої гроші...

«Happy New Year!» – належить до ліричних пісень, споглядального характеру, що вимагає від студентів відчуття зміни гармонії, розкриття її образно-емоційного характеру. У пісні вступ органічно зливається з її загальним настроєм, розкриваючи її ліричність. У роботі над цією піснею важливо домогтися виразного звучання і правильного співвідношення між ведучим і акомпануючим голосами.

HAPPY NEW YEAR!

No more champagne
And the fireworks are through
Here we are, me and you
Feeling lost and feeling blue
It's the end of the party
And the morning seems so grey
So unlike yesterday
Now's the time for us to say...

Refrain

Happy New Year
Happy New Year
May we all have a vision now and then?
Of a world where every neighbour is a friend
Happy New Year
Happy New Year
May we all have our hopes, our will to try
If we don't we might as well lay down and die
You and I...

2

Sometimes I see
How the brave new world arrives
And I see how it thrives
In the ashes of our lives
Oh yes, man is a fool

And he thinks he'll be okay
Dragging on, feet of clay
Never knowing he's astray
Keeps on going anyway

Refrain

3

Seems to me now
That the dreams we had before
Are all dead, nothing more
Than confetti on the floor
It's the end of a decade
In another ten years time
Who can say what we'll find
What lies waiting down the line?
In the end of eighty-nine...

Refrain

Пропонуємо студентам виконати такі вправи.

I. Practise the pronunciation of the following words and word-combinations: champagne, fireworks, here, a vision, every neighbour, now's the time, confetti, never knowing, waiting down the line, nothing more.

II. Give the Ukrainian equivalents: morning seems so grey, fireworks are through, feeling lost, feeling blue, so unlike yesterday, in the ashes of our lives, lay down, may we all have our hopes, dragging on.

III. Find the English equivalents in the song: загублені, вечірка закінчується, сусід, новий час, на глиняних ногах, десятиліття, прийшов час сказати, воля, надії, попіл нашого життя, плине час, з Новим роком!

IV. Translate into English using the vocabulary of the song:

1. Не треба більше морозива – мені дуже холодно. 2. У мріях Станіслав хоче бути космонавтом. 3. Він не розуміє, що таку роботу складно знайти. 4. Київське «Динамо» знову програло. І ми сидимо біля телевізора розгублені і сумні. 5. Фейерверк на стадіоні закінчується. Я ніколи не забуду цей футбольний матч. 6. З Новим роком! Нехай твої бажання здійсняться. 7. Сьогодні іспит. Ранок здається таким сірим. Оксана сподівається, що все буде добре. 8. Під час іспитів ніколи студент не знає, що заблукав, але намагається йти далі, що б там не було. 9. На іспиті приходять сміливий час – користування шпорами. І я бачу, як це процвітає у попелі наших знань. 10. Прийшов час сказати, що я тебе зроблю щасливою.

V. Give the Past Tense and Past Participle forms of the following verbs, arrange them in two groups – regular and irregular: to be, to lose, to feel, to seem, to have, to do, to lay down, to see, to live, to know, to go, to die, to say, to wait.

Продовжуючи новорічну тематику, рекомендуємо вивчити популярну на різдвяні й новорічні свята традиційну американську пісню «Jingle Bells».

JINGLE BELLS

Refrain

Jingle bells, jingle bells, jingle all the way.
 Oh what a fun it is to ride in a one-horse open sleigh!
 Jingle bells, jingle bells, jingle all the way.
 Oh! What a fun it is to ride in a one-horse open sleigh!
 Dashing through the snow, in a one-horse open sleigh,
 O'er the fields we go, laughing all the way.
 Bells on bobtail ring, making spirits bright,
 What fun it is to ride and sing a sleighing song tonight!

Refrain

A day or two ago, I thought I'd take a ride,
 And soon Miss Fannie Bright was seated by my side.
 The horse was lean and lank, misfortune was his lot.
 He got into a snowdrift bank – and we? We got upset!

Refrain

So now the moon is bright, enjoy it while you're young.
 Invite your friends tonight to sing this sleighing song.
 Just get a bob-tailed nag and give him extra feed.
 Then hitch him to an open sleigh – and crack!
 You'll take the lead.

Refrain

Пропонуємо студентам виконати такі вправи.

I. Practise the pronunciation of the following words and word-combinations: jingle bells, Christmas Eve, a sleigh, o'er the fields, Fannie Bright, misfortune, drifted, to upset, to go it, bay, to take the lead, a nag.

II. Give the English equivalents: мчати по снігу, дзвони летять усю дорогу, санчата, запряжені однією конячкою, я давно мріяв, сніжна зима, фортуна відвернулася, швидко мчати, перевернутися у замет, як весело їхати.

III. Translate into English using the vocabulary of the songs:

1. Я давно мріяв покататися на санчатах. 2. Ми йшли по полю, сміючись всю дорогу. 3. Я мріяв покатати на санчатах професора Івана Петровича. 4. Я так хотів обняти Фанні...а обняв сніговика... 5. Різдво – моє улюблене свято. 6. Прислухайся! Ти чуєш різдвяні дзвони? 7. Це ж треба, така невезуха! – Впасти в замет!

IV. Give the Past Tense and Past Participle forms of the following verbs, arrange them in two groups – regular and irregular: to dash, to jingle, to upset, to go it, to hitch, to take the lead, to ride, to sing, to seat, to get, to think, to laugh.

Поетапне вивчення запропонованих пісень розвиває у студентів метроритмічне почуття і розуміння компонентів інтонації [7] англійської мови: мовленнєвої мелодики, інтервалу, швидкості зміни руху тону, фразового наголосу, ритму мови, паузації, тембру.

Підсумовуючи вищевикладене, наголосимо на тому, що студенти у процесі навчання у вищих навчальних закладах опановують велику кількість навчальних предметів, які мають інтегруватися у цілісну систему професійної підготовки.

Запропоноване вивчення англійської мови відповідає контекстній парадигмі підготовки сучасного фахівця, а саме через моделювання предметного змісту майбутньої професії відбувається засвоєння знань, що дозволяє орієнтуватися на модель діяльності майбутнього спеціаліста за професійною спрямованістю, на його професійні вміння [8].

Запропонована методика роботи з піснею для навчання англійської мови дає позитивний педагогічний ефект і показує перспективи поєднання інновацій з традиційними методами навчання. Тому подальше наше завдання – розробка навчально-дидактичних матеріалів у запропонованому аспекті та їх впровадження у ВНЗ.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Дудко Н. В. Технології інтенсифікації навчального процесу у ВНЗ // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: зб. наук. пр. – Вип. 39. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2009. – С. 17.
2. Петько Л. В. Проблеми шкільного підручника // Іноземні мови. – 2007. – № 3. – С. 14–15.
3. Maksimov I. Listen to the songs and improve your English. – К.: ВК „Зірка”, 2002. – 93 с.
4. Голубев А. П., Смирнова И. Б. Песня в курсе английского языка: Тексты, переводы, упражнения, ноты: уч. пособ. – М.: Изд. центр «Академия», 2003. – 304 с.
5. Гапонова С. В. Використання пісень для навчання іноземної мови у початковій школі // Іноземні мови. – 2005. – № 3. – С. 42–43.
6. Наталчина школа // Іноземні мови. – 2005. – № 4. – С. 44–46.
7. Калита А.А. Фонетичні засоби актуалізації смислу англійського емоційного висловлювання. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2001. – С. 75.
8. Мусійчук С. М. Психологічні й розвивальні ресурси використання синергетичного підходу до викладання іноземної мови у ВНЗ // Теоретичні питання культури, освіти і виховання: зб. наук. пр. – Вип. 39. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2009. – С. 92–95.

Одержано 21.06.10.